

Ключевые слова: облачные технологии, методика обучения, информационные технологии, инженер-программист, ИТ-образование.

Methodological aspects of training future cloud software engineers

Seytvelieva Susanna N.

Annotation. A survey of some features of training of engineering and pedagogical staff in the context of use in the training of new information technologies. Presents a methodology training of future engineers-programmers cloud technologies.

Keywords: cloud, teaching methodology, information technology, software engineer, IT education.

УДК: 372

Скриннік Н. В.

Інститут перепідготовки та підвищення кваліфікації НПУ імені М.П. Драгоманова

Можливості використання BOYD-технологій на уроках української літератури

Анотація. У статті розглядаються евентуальні перспективи застосування BOYD-технологій в умовах динамічно прогресуючих ХОНС. Дані засоби є малодослідженими у вітчизняній педагогіці. Крім того, безперервний розвиток, оновлення – особливості медіаосвіти, що змушує вчителя постійно підвищувати свою компетентність, збагачувати методичний арсенал. Це зумовило вибір теми даного дослідження, його стрижневу ціль: здійснити функціонально-практичний аналіз провідних BOYD-S, що можуть бути використані на уроках української літератури в умовах повного й часткового занурення у хмарне середовище.

Ключові слова: хмаро орієнтовне навчальне середовище, медіаосвіта, засоби e-learning, BOYD-технології, «1to1 UA».

Відповідно до мети дослідження були сформульовані наступні завдання:

- охарактеризувати основні етапи еволюції ХОНС, засоби інтердії в його межах та сучасний стан деяких освітніх проектів із використанням інформаційно-комунікаційних технологій;
- розглянути особливості мультимедійного уроку української літератури, виявити переваги й труднощі використання гаджетів;
- створити функціональну систему доцільних, прийомів навчання української літератури з використанням BOYD-ресурсів для середньої школи та експериментально перевірити механізми їх ефективного впровадження.

Із об'єкта дослідження – методики дієвого навчання української літератури в 5-6 класах в умовах сучасного хмарного середовища – було виокремлено предмет – інноваційні моделі застосування BOYD-технологій на літературних уроках.

В процесі вивчення проблеми використовувалися різноаспектні теоретичні, емпіричні, верифікаційні й математичні методи дослідження.

У результаті були виконані деякі актуальні дидакто-методологічні завдання:

- конкретизовано необхідний понятійно-категорійний апарат, систематизовано класифікацію електронних засобів навчання; проаналізовані особливості педагогічного дизайну мультимедійного уроку з української літератури з використанням BOYD-S;
- розширено методологічну базу інклюзивного та дистанційного навчання української літератури та досліджено можливості і використання інноваційних електронних середовищ;
- розроблено комплекс методичних порад та зразків використання учнівських гаджетів на літературних уроках.

Практичне значення отриманих результатів полягає у впровадженні методологічних моделей навчання української літератури із застосуванням BOYD-технологій (системи прийомів, методів, вправ та завдань); укладанні методичних рекомендацій навчання української літератури для середніх шкіл у рамках моделі віртуальної освіти; коригуванні порушення цілісності та системності методики на етапі «початкова-середня школа» в межах досліджуваної інфопарадигми.

У сьогоденному постіндустріальному суспільстві головним фактором його розвитку, згідно із соціологічною концепцією З. К Бжезинського, О. Г Белла, О. Тоффлера, є пророкування та використання різноманітних інформаційних ресурсів. Глобальна технократична цивілізація як результат зміни суспільних ступенів продукує на сучасному етапі амбівалентні гіпотези: від технізованої естетики К. Т Ясперса (де інформаційні ресурси визначаються як засіб поєднання духовного та матеріального світів, відкриття нових можливостей людського існування), панінтелектуальної теорії А. І Ракітова (футуристичне бачення домінування «інтелектуальних» індустрій) та «комп'ютерної утопії» Ж. Фурастьє (науково-технічний гуманізм – «...велика надія ХХ ст.»), до ідей технофобії, «шоку майбутнього», «інформаційної війни та пси-зброї», «фаустівської

угоди» Г. Кана, У. Є Брауна та ін. Без заперечень, світовою спільнотою було констатовано рушійний вплив інформатизації, комп'ютеризації та новітніх медіарозробок.

Оскільки освіта – першооснова, де формується прогнозована суспільна модель, то її найпотужніші зміни соціуму створюють її та створені нею. Зважаючи на безперервність, стрімкість, мінливість інфопростору, є повсякчас актуальним вивчення інноваційних педагогічних тенденцій, методик та засобів навчання, серед яких заслуговують на увагу й малодосліджені BOYD–технології.

Наразі важко уявити середньостатистичного учня, який би не був готовий до навчання із використанням повсякденних підручних девайсів. Практично кожний школяр володіє хоча б мінімальним набором технічних пристроїв, що за скерованого функціонального переосмислення може видозмінювати не лише формат уроку, а й глибинно-внутрішню мотивацію дитини. Однак педагогічна некомпетентність, псевдоблага консервативність і навмисна ригідність – гальмують динаміку розвитку, породжують численні протиріччя. Тому важливо – проаналізувати можливості раціонального використання провідних BOYD-S на уроках української літератури в умовах повного й часткового занурення в ХОНС.

Відповідно до мети нами були сформульовані наступні завдання:

- простежити в системі компетентностей положення та значущість недійсних компетентностей;
- розглянути базові складові елементи й засоби інтердії в межах ХОНС;
- виокремити переваги й труднощі застосування гаджетів на уроках літератури;
- розробити та експериментально апробувати комплекс доцільних прийомів навчання української літератури з використанням BOYD-ресурсів для середньої школи.

Ефективне навчання української літератури в 5-6 класах в умовах сучасного хмарного середовища вимагає детально опрацювати можливості застосування BOYD-технологій на уроках української літератури.

В основу роботи покладені дидакто-філософські положення стосовно сталого розвитку, вивчення блогів навчальної галактики Intel і практики зарубіжних педагогів, дослідників віртуального простору. Вагомими з даних питань є здобутки В. С. Уліщенко, А. Б. Шперха, Л. М. Рождественской, С. О. Семерікова, Н. О. Кіяновської, Б. В. Ярмахова, М. А. Зільберман, В. Ю. Бикова, О. С. Трякіної, І. В. Роберта та ін.

В процесі вивчення проблеми використовувалися такі методи дослідження:

- первинні: логіко-аналітичні, теоретичні підходи – опрацювання нормативних документів, науково-методичної літератури; тривалий структурно-діяльнісний огляд питання; компаративний аналіз та моделювання «прогнозування-реальність».

- вторинні: емпіричні – вивчення шкільної документації, рейтингів, характеристик; метод експертних оцінок (думки педагогічних рад, соціально-психологічної служби); спостереження та вимірвальні порівняння; відкрите та анонімне опитування; тестування у двовимірному форматі: письмовому та комп'ютеризованому; аналіз реєр-груп та delphy-груп; обмін думками у віртуальному режимі; педагогічний експеримент.

- верифікаційні – кількісно-якісний аналіз експериментальних даних.

Практичною базою даного дослідження став експериментальний заклад всеукраїнського рівня КУ Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №15 імені Д. Турбіна, м. Суми.

У результаті були виконані важливі методологічні завдання:

- здійснено розмежування основ понятійно-категорійного апарату, встановлено місце BOYD-S у системі електронних засобів навчання;
- поповнено методологічну базу інклюзивного та дистанційного навчання української літератури з використанням інноваційних електронних середовищ;
- розроблено комплекс методичних порад та зразків використання учнівських гаджетів на літературних уроках.

Практичне значення отриманих результатів полягає у впровадженні методичних розробок стосовно навчання української літератури із застосуванням BOYD-технологій (системи прийомів, методів, вправ та завдань); оформленні рекомендацій щодо ефективного подолання протиріччя віртуальної освіти; профілактиці деструктивності методики навчання на етапі «початкова-середня школа» в межах досліджуваної інфопарадигми.

Міжнародний досвід підтримки медіаосвітнього прогресу впроваджується й за українським законодавством. На вітчизняних теренах Указом Президента України «Про Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020" від 12 січня 2015 року затверджені розвиток інформаційного суспільства та медіа, Програма розвитку інновацій за вектором гордості, що трактують зміну системи освіти як одного з найважливіших чинників сталого розвитку. У Національній стратегії розвитку освіти в Україні (на період до 2021 року) зазначені основні нагальні проблеми освіти: «...недостатня відповідність освітніх послуг вимогам суспільства, запитам особистості, потребам ринку праці;

повільне здійснення гуманізації, екологізації та інформатизації системи освіти, впровадження у навчально-виховний процес інноваційних та інформаційно-комунікаційних технологій; відсутність системи мотивації і стимулювання інноваційної діяльності в системі освіти, нівелювання ризиків у зазначеній діяльності та інші...» [7].

На етапі раннього впровадження даних інновацій в освітній простір спостерігалось порушення семантичних меж ключових термінів, одна категорія ототожнювалася або замінювалася іншою. Нині провідний досвід дозволяє уникати подібних похибок, чітко регламентуючи їх денотативні та конотативні значення. Тема застосування єдиного інформаційного поля в навчальному процесі все частіше досліджується вченими: І. П. Малицькою, Н. М. Женовою, А. П. Андрєєвим, С. С. Григор'євим, О. Л. Леонтович та ін.

Для гармонійно-синхронної еволюції в парадигмі «особистість – сучасність» необхідним є безперервне підвищення рівня медіакомпетентності людини. На основі зарубіжного підходу ISTE [1] вчені вказують такі складові медійної компетентності людини:

1. ІКТ-бачення: розуміння та усвідомлення ролі та значення ІКТ для роботи та навчання впродовж життя.

2. ІКТ-культура: спосіб розуміння, конструювання, світоглядного бачення цифрових технологій для життя та діяльності в інформаційному суспільстві.

3. ІКТ-знання: набір фактичних та теоретичних знань, що відображають галузь ІКТ для навчання та практичної діяльності.

4. ІКТ-практика: практика застосування знань, умінь, навичок у галузі ІКТ для особистих та суспільних професійних та навчальних цілей.

5. ІКТ-удосконалення: здатність удосконалювати, розвивати, генерувати нове у сфері ІКТ та використовувати засоби ІКТ для навчання, професійної діяльності, особистого розвитку.

6. ІКТ-громадянськість: підтверджена здатність особи демонструвати свідоме ставлення через дію, пов'язану із застосуванням ІКТ для відповідальної соціальної взаємодії та поведінки.

Сучасні педагоги пропонують оновлене багатовимірне бачення медіакомпетентності/медіаграмотності, називаючи її інтермедіальною.

Згідно саме з європейськими Рекомендаціями 2000 року медіаосвіта розглядається «як навчання, спрямоване на розвиток медіакомпетентності, критичного та вдумливого ставлення до медіа з метою виховання гармонійно розвинених громадян, здатних формувати власну думку на основі доступних їм відомостей [4, 18]. Слід наголосити, що в резолюції Європарламенту «наполегливо» рекомендується включити медіаграмотність як базову дев'яту компетенцію в європейську програму освіти протягом всього життя, що засвідчує її важливість та актуальність.

У своєму розвитку медіаосвіта зазнала багато метаморфоз: від імунітето-захисного регулятора до креативного творця у парадигмі інформаційно-технологічної культури. Звичайно, всеохоплююче поширення новітнього середовища вимагає відповідної ускладненої понятійної бази.

Ефективне використання в навчально-виховному процесі хмаро орієнтованого середовища як каталізатора розвитку компетентностей людини зумовили світові глобальні мережі, адаптовані й удосконалені. Наприклад, В. Ю. Биков у своїх дослідженнях наголошує, на тому, що у глобалізаційних умовах роль відкритого навчального середовища відіграє хмарний освітній простір, який спрямований на здійснення в освітньому середовищі основних принципів відкритої освіти.

Науковець С. Г. Литвинова хмаро орієнтованим навчальним середовищем пропонує вважати «штучно побудовану систему для забезпечення навчальної мобільності, групової співпраці педагогів та учнів, де використовуються хмарні сервіси для ефективного, безпечного досягнення дидактичних цілей», що унормовано Всеукраїнським проектом "Хмарні сервіси в освіті" (2014-2017 н.р.) – Наказ Міністерства освіти і науки України №629 від 21.05.2014р.

Загалом поняття ХОНС є мультикомпонентним. Окрім традиційних засобів ІКТ: Інтернету, комп'ютерних девайсів (ПК, планшетів, мобільних телефонів, нетбуків, телешетів тощо), браузерів, компаній, які надають послуги хмарних обчислень, а також навичок роботи з Інтернетом і веб-додатками, до нього включаються також і новітні специфічні об'єкти: віртуальні предметні спільноти та методичні об'єднання, «віртуальні вчительські», хмарні класи, документні кейси, щоденники та журнали, віртуальні приймальні, тематичні форуми, контентні сховища, корпоративну пошту, блогосфера та ін.

Формування медіакомпетентності на уроках української літератури в контексті сучасних прогресивних змін займає чільне місце. Особливо актуальним стає предметно орієнтоване занурення в хмарне навчальне середовище. Становлення особистості, здатної до духовно-світоглядного вибору, з необхідними для інтеграції в ринкове суспільство та для повноцінного утвердження себе в глобалізаційному світі знаннями, навичками й компетентностями, – що є прогнозованим результатом навчання предмету – суттєво раціоналізується та удосконалюється в умовах ХОНС.

Вивченням даних аспектів займалися вчені: В. С. Уліщенко, О. Е. Пометун, Л. П. Пироженко, А. П. Нісімчук, О. С. Падалка, Т. К. Вишневецька, Л. С. Кравченко, Л. М. Слободян, В. В. Воробцова, Р. З. Козіна, Л. Д. Сорочіна, Л. Я. Івченко та ін. Практиками доведена доцільність використання віртуальної реальності на будь-якому етапі уроку, більше того, хмарне середовище може використовувати учнями і поза чіткими часовими межами: умови фактично цілодобового пошуку потрібних відомостей, віртуального спілкування, обміну оцінками чи коментарями, комунікацій «педагог-батьки» тощо. Також багатьма науковцями відзначаються широкі дидактичні можливості використання хмарних засобів навчання під час уроків української літератури:

- зростання мотиваційного рівня навчання;
- активізація школярів, посилення їх суб'єктивної ролі;
- індивідуалізація, розширення меж самостійних пошуків та відкриттів;
- урізноманітнення форм взаємодії на уроці;
- варіативність методів і типів завдань;
- створення прогнозованих соціально-діяльнісних моделей;
- постійний синтез пошукових, дослідницьких, проблемних, ігрових прийомів;
- забезпечення негайного зворотного зв'язку, можливість рефлексії;
- перехід до нової педагогічної ролі тьютора-порадника;
- полікультурне розширення пізнавальних меж;
- гнучкість, швидкість та мобільність доступу до бібліотечних матеріалів, літературних текстів, теоретичних баз;
- можливість ближче познайомитися з особистістю письменника, легко знайти однодумців за спільними художньо-естетичними смаками тощо.

Оскільки література – унікальний філігранний вид мистецтва, у якому суттєвим компонентом є творче начало, світосприйняття, інтерсуб'єктивні осмислення, то існує суттєва загроза виникнення у хмарному середовищі відчуження учнів від реального світу, уникненню якого сприятимуть виважений педагогічний підхід та правильно дібрана методика навчання. Задля ретельного аналізу даного питання нині на різних стадіях реалізації перебувають численні конструктивні проекти: «Навчання для майбутнього» (підвищення рівнів комп'ютерних компетентностей педагогів та грамотності учнів), «Щоденник.ua», «Партнерство в навчанні» (формування віртуальних предметних спільнот), «Віртуальний клас», «Один учень – один комп'ютер» (створення новітнього навчального середовища, в якому кожен учень та вчитель можуть використовувати персональний засіб e-learning), розвиток системи відеоконференцій «Луис», адаптація соціальних мереж до навчального процесу тощо.

Сьогодні є можливість використання інформаційних технологій на уроках української літератури багатьма різними способами, вибір яких залежить від ряду факторів (змісту навчання і його мети, рівня підготовленості учнів та педагога, технічних умов тощо). Серед них виокремлюються вже загальновідомі та переважно вільно адаптовані технології: електронні підручники, використання відео-, аудіофайлів, мультимедійних презентацій, складання таблиць, проведення тестувань. Набувають розповсюдження не менш важливі освітні кіберпроцеси: віртуальні екскурсії музеями письменників та літературними світлицями, аналіз web-сторінок необхідної тематики, користування онлайн серверами та додатками Web 2.0 (Prezi, LearningApps, Slide-life), оформлення буктрейлерів, створення гіф та flash-анімацій, плакатів, 3d зображень і моделей, проведення медіасловникової роботи, комунікація у віртуальних кабінетах чи вчительських, розвиток тематичних груп у соціальних мережах і форумах, дистанційне Skype-консультування, проведення різнорівневих вебінарів, сайто- і блоготворення та ін.

Дещо відокремленими від основних типологій, але вагомими нині стали складові шкільних BOYD-технологій (bring your own device at school або BOYD-S) – використання власних гаджетів у навчально-виховному процесі. У зв'язку з постійним розширенням девайсного ряду їх перелік зазнає змін. Нині це смартфони, планшети, електронні книги, нетбуки, ноутбуки, USB-пристрої, веб-камери, графічні планшети, смарт-годинники, MP3, MPEG-4 players, диктофони, перекладачі, портативні колонки, фотоапарати, мікрофони, навушники тощо.

Цілеспрямоване педагогічне застосування таких засобів незвичне поки що для багатьох шкіл, хоча важко уявити сучасного учня без мобільного телефона чи планшета. Науковець М. Д. Зільберман запропонувала класифікацію можливих труднощів під час роботи з BOYD-S: фізіологічні (погіршення зору), соціальні (незгода батьків, фінансова нерівність школярів), педагогічні (некомпетентність педагогів, специфіка та складність планування роботи), технічні (потужність Інтернету, зарядження пристроїв, платні доповнення, вірус-атаки, різні ОС тощо) [2]. Для їх подолання рекомендовано чітко дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог (обмежувати час роботи з пристроями, планувати частість та тривалість використання таких пристроїв, регулювати шрифти і яскравість, проводити фізкультхвилини, використовувати захисні екрани); встановлювати

оптимальні програмні блоки; щоб уникнути дискримінації чи відчуження – організувати групову діяльність; налагоджувати взаємодію з батьками; вчителям прагнути вільно володіти всіма важливими оновленнями і т.д.

Практикою доведено й існування значного ряду переваг. На базі експериментального закладу всеукраїнського рівня Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів №15 імені Д. Турбіна, м.Суми, було обрано три досліджуваних класи: у першому застосовувалися на уроках української літератури засоби BOYD, у другому – різновид BOYD-технологій – учнівські власні нетбуки (у рамках моделі «1 учень – 1 комп'ютер»), у третьому – традиційні методики та звичні вже стаціонарні засоби. Досвід такої співпраці допоміг виокремити переваги залучення власних учнівських гаджетів:

- школярі починають усвідомлювати технічні пристрої не лише як розважальні, а й як пошуково-робочі інструменти,
- підвищується мотиваційний рівень пізнавальної активності,
- в учнів констатується зростання гордості за результат роботи, з'являється випереджальний стимул,
- значно зростає мобільність заняття, нівелюються часо-просторові обмеження уроку (зарубіжне гасло «Навчатися скрізь і завжди»),
- розширюються інформаційні горизонти,
- збільшується динамічність співпраці, а як наслідок – збагачується її змістове наповнення,
- створюється змога покращення батьківського контролю.

Разом з тим слід наголосити на відмінності експерименту в першій та другій групах. В разі використання навчального середовища «1to1 UA» передбачається наявність у кожного учня власного нетбука; усі пристрої під'єднані до головного комп'ютера педагога, через який здійснюється контроль та управління навчальним процесом; операційна система, програмне забезпечення, як правило, однакові для всіх. Вченими виокремлено 5 моделей надання нетбуків учням: концентраційна (ПК – власність учня, він його забирає додому), дисперсна (батькам повідомляється про перспективне використання нетбука у найближчому майбутньому, існує можливість придбати ПК для пари чи групи), класного комплексу (нетбуки закупаються на клас, користуються ними тільки у школі), комбінована. Під час залучення різноманітних засобів BOYD на уроках літератури диференціюються форми роботи з ними, але одночасно можливе й виникнення вищезгаданих проблем.

Під час навчання української літератури із застосуванням BOYD-S можливі такі нестандартні форми та методи роботи:

1) використання електронних рідерів, планшетів, спеціальних програм у смартфонах дозволяє знаходити в мережі Інтернет чи завантажувати з носіїв тексти для читання (в такому разі значно зменшується навантаження школярів на опорно-рухову систему; за умови якісних девайсів існує можливість правильної регуляції шрифтів, яскравості екрану, що зберігатиме зір дитини);

2) використання диктофонів та мікрофонів дає можливість записати власний голос – відстежити техніку читання, правильність інтонації для подальшої корекції. Учні зможуть фіксувати, наприклад, голоси письменників під час творчих зустрічей, записувати звуки природи тощо;

3) за допомогою веб-камер та додаткових програм спрощується домашнє та інклюзивне навчання, можливо проводити віртуальні екскурсії, проводити учнівські вебінари та вебмости;

4) опрацьовувати текст мовою оригіналу та перекласти його, відстежити особливості художнього перекладу за допомогою е-перекладачів;

5) створити ілюстрацію до прочитаного, портрет автора чи героя, палітру настроїв, скрайбінг-проект («пояснювальки» на сайті <http://www.xplainto.me/>), використовуючи графічні планшети. Учням доцільно запропонувати гру-аналог «Крокодила»: зашифрувати за допомогою планшета певний художній твір чи образ, вивести його на екран, а класу – відгадати його.

6) сучасні смарт-годинники включають функцію планування та GPS, що дозволяє здійснювати геокешінг – спланувати маршрут, розробити його карту (наприклад, шляхами певного письменника);

7) найвагомішу роль, звичайно, відіграють пристрої з потужними операційними системами – планшети, смартфони, нетбуки, ноутбуки і т.п. На літературних уроках можливо, підключивши WI-FI, долучитися до хмаро орієнтованого навчального середовища (детальну методику роботи в якому вважаємо за необхідне розглядати надалі додатково через значну масштабність); здійснити за допомогою спеціальних додатків фізичні вимірювання (ритм поезії, гучність голосу під час виразного читання); провести тестування з предмету (онлайн – <https://getkahoot.com/>, mQlicker, <https://www.mentimeter.com/>, <https://learningapps.org/index.php>; через мережу класу), підключити трансляцію презентацій на пристрій, здійснювати управління ними (<https://nearpod.com/>, <http://www.presefy.com/>), розширити зміст вивченого, створити квести, вікторини з QR-кодами (сервіси для генерації та розшифрування: <http://reader.kaywa.com/>, <http://www.quickmark.com>,

<http://prodroiders.com>), спроектувати історичну реконструкцію (сфокусувавшись на об'єкті, накласти на нього шар давнього зображення – відтворити вигляд хати-музею, цікавої місцевості тощо); вивчати давні рукописи, почерки авторів із застосуванням додатків «Мікроскоп», «Лупа»; проводити спілкування через соціальні мережі, блоги, форуми; використовувати пристрої як записники та ін.

Наприклад, у 5 класі було проведено вивчення тем «Світ фантазії, мудрості» та «Історичне минуле нашого народу» із комбінованим застосуванням BOYD-S. Учні завантажили в електронні книги/ телефони збірку народних казок (ресурс <http://nashakazka.org.ua/>), де не лише в компактному форматі згруповані тексти, а й доданий аудіосупровід деяких творів.

Під час зустрічі з письменницею-казкаркою Г. Коршуною школярі мали змогу ввімкнути на телефонах диктофони та записати інтерв'ю, читання уривків твору «Комп і компанія» автором, які потім прослухали на уроці літератури рідного краю.

Група дітей отримала випереджальне завдання й записала на диктофони співи різноманітних птахів, які, поєднавши із загадками, були використані під час розгляду відповідної теми.

Подорожуючи рідним краєм, у Путивлі п'ятикласники отримали завдання створити карту місцевості, де попрощалась із князем Ярославна. До графічних проєктів деякі додали й фотогалерею, створену за допомогою OYD-засобів. Під час вивчення літописних оповідей кожний відчув себе безпосередньо причетним до історії. До того ж у Києві перебували на змаганнях четверо учнів із експериментальної групи, які створили спеціальні трансляції «Історична столиця», що демонструвалися на уроках літератури.

Коли шкільне навчання було призупинено через обмежувальні карантинні заходи, контрольній групі надсилалися завдання за допомогою віртуальної спільноти, створеної в «Контакті», а батькам експрес-повідомлення через сайт «Щоденник.UA».

Загалом із використанням моделі класного комплексу «1to1UA» були запропоновані такі типи нетрадиційних прийомів та проблемних запитань:

Міфи і легенди	<p>1. Доберіть за допомогою Інтернет-пошуку 4 картинки-асоціації до слова «мудрість». Створіть фотоколаж за допомогою онлайн-ресурсів http://www.fotor.com/ru/collage/, http://www.fotokomok.ru/kollazh-onlajn-fotokollazh-iz-fotografij/ або встановлених програм Picture Collage Maker Pro 4.1.2.3805, <i>ФотоКоллаж</i> 3.0 Portable, FotoMix. Поясніть вибір дизайну та кольору моделі. Чи необхідно цінувати досвід предків? Чи можна чогось навчитися, вивчаючи давні твори?</p> <p>2. Із онлайн – словників літературознавчих термінів (http://onlyart.org.ua/?page_id=37792, http://www.ukrlit.vn.ua/info/dict/, http://www.ukrlib.com.ua/encycl/slovyk/) або завантажених версій на планшети, нетбуки, телефони, електронні книги виписати поняття «міф». Поміркувати, чому ми починаємо вивчення літератури саме з цих творів.</p> <p>3. У програмах «Adobe InDesign CS5», «TopStyle Pro», «Exel», «Word», «Macromedia Dreamweaver», «CSS creator» створити таблицю «Види міфів», класифікувавши їх.</p> <p>4. Пояснити природні явища (виникнення зірок, гір, морських істот) із наукової точки зору, використовуючи матеріали «Вікіпедії», «YouTube». Порівняти з міфами. Знайти пояснення алегоріям.</p>
Народні перекази	<p>1. Перегляд відео «Як козаки...» (http://rosohy.at.ua/video/vic/multifilm_quot_jak_kozaki_quot). Що вам відомо про добу Козаччини? Яким чином може пов'язуватися це з літературою?</p> <p>2. Створення візуально-слухових асоціацій «реальне-фантастичне» (дібрати за допомогою медіабази або Інтернет-пошуку 4-6 малюнків, мелодій, ефектів на позначення протилежностей). Пояснити вибір.</p> <p>3. Порівняти вікістатті «Козаки» і «Кзаки» (рос). Визначити відмінності між ними, обрати вірогідні відомості. Сформулювати коротке повідомлення «Справжній козак» на основі статей, переказів.</p> <p>4. Віртуальна подорож Мамаєвою Слободою http://mamajeva-sloboda.ua. Обговорення деталей побуту козаків.</p>
Народні казки	<p>1. Графічні асоціації. Прослухати казку про Колобка (https://www.youtube.com/watch?v=q-CU_TO54B8). За допомогою графічного редактора Paint або Kolourpaint схематично намалювати Колобка після зустрічі з різними персонажами. Яке природне явище нагадує нам малюнок? Версії учнів, чи дійсно наші предки в казках «шифрували» життєві правила? Висновки про важливість вивчення казок.</p>

	<p>2. Маркування. З використання текстового редактора (Word, Notepad) учням пропонується визначення «казка». Невідомі поняття необхідно відмітити іншим кольором. Пошук терміну в електронних або онлайн-словниках. (http://sum.in.ua/, https://uktdic.appspot.com/, http://www.lingvo.ua).</p> <p>3. За допомогою редактора Excel створити діаграму «Види казок», зробити висновки про тематичні переваги.</p> <p>4. Учнів просимо уявити, що дитина просить розповісти нову казку. У пошуковому браузері необхідно знайти текст невідомої народної казки, переказати її.</p>
Літературні казки	<p>1. Відповідність. Використовуючи редактор Word встановити відповідних персонажів із назвами творів. Назвати авторів казок (Перро, Носов і т.п). Поміркувати, які українські автори казок відомі.</p> <p>2. Перегляд віртуальних портретних галерей Луврського палацу (http://louvre.historic.ru/virttour.shtml, http://www.stockholm360.net/list.php?id=louvre). Чи можуть письменники створювати портрети? Зачитування з творів.</p> <p>3. Використовуючи текстовий редактор, заповнити кола Вена, порівнюючи народні та літературні казки. Самостійно дібрати забарвлення фігур, пояснити асоціації.</p> <p>4. Переглянути мультфільм «Лис Микита», знайти відмінності від казки І.Франка (різні групи аналізують різні частини: https://www.youtube.com/watch?v=VpROlAmhDyU, https://www.youtube.com/watch?v=SqD8OP55XgU, https://www.youtube.com/watch?v=GlwYJD5rYsc...).</p> <p>5. За допомогою програм LeaderTask, OutWiker, PNotes portable, iQ-Notes, Mozilla Sunbird тощо створити план корисних справ на тиждень. Після їх виконання – ставити відмітку. Зробити висновки, що необхідно, щоб не повторити прикрий досвід Алі («Пригоди Алі в Недоладії»)?</p>
Із народної мудрості	<p>1. Учнім пропонується тести-загадки (http://pustunchik.ua/ua/checkYourself/tests-and-puzzles/zagadky-pro-zymu, http://www.rdobd.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=103:-doc&catid=35:child&Itemid=69). Зайняти позицію: чи погоджуєтесь, що раніше кмітливість, розум людини визначалися саме за таким критерієм? Чи це актуально нині?</p> <p>2. Використовуючи текстовий редактор відновити прислів'я, приказки. Чи вдалося виправити всі? Яка роль подібності-метафори в цих жанрах?</p> <p>3. Біля загадок, зафіксованих у документі Word, встановити відповідну позначку залежно від видової належності: картинку людини, побутової речі, явища природи, рослини, тварини.</p> <p>4. Переглянути кілька серій «Єралашу», залишити коментарі під відео у вигляді народних прислів'їв чи приказок (https://www.youtube.com/watch?v=dCrILeMUqkc – не язиком, а ділом, https://www.youtube.com/watch?v=xJbnqsWDpKM – із ким поведешся...тощо).</p>
Л. Глібов	<p>1. Учнів просимо уявити змагання, на якому вони повинні вигадати 3 загадки. Для суперника треба дібрати 1 підказку до кожної загадки у вигляді фото, звуку тощо (пошук у мережі Інтернет). Чи важко було створити авторські загадки?</p> <p>2. Літературний акродиктант. Відповіді на запитання учні набирають за допомогою програми Word, вказують перші літери відповідей, отримують ключове слово. Пояснення терміну «акровірш».</p> <p>3. У пошуковому браузері дібрати картинку-асоціації до порівняльних формул (білий, як..., холодний, немов...).</p>
Літописні оповіді	<p>1. Подорож сайтом http://www.parkkyivrus.com/uk/pro-drevnij-kijiv.html, огляд матеріалів про Київську Русь. Які почуття виникли під час перегляду повідомлень? За фотопрезентацією записати події з життя свого класу, вкажіть їх час. Чи можна ваші записи вважати літописом? Словникова робота: електронна або онлайн (http://www.ukrlib.com.ua/encycl/slovnyk/) версії.</p> <p>2. Мозаїка думок. У таблиці Word біля запитання залити певним кольором чарунку: зеленим – погоджуюсь, жовтим – сумніваюсь, червоним – проти. (Напр., руські князі, про яких ми читали, були хоробрими; Володимир, похрестивши Русь, вчинив святе діло...).</p> <p>3. Підготувати на урок історії міні-презентацію (PowerPoint) «Київська Русь», використовуючи цитати, факти з літописів.</p>

Олександр Олесь	<p>1. Учні здійснюють віртуальні тури театрами: http://www.zankovetska.com.ua/about_the_theatre/virtual_tour/, http://www.theatre.te.ua/virtual360/, http://opera.odessa.ua/ru/ekskursii/virtualniy-tur/, http://operetta.com.ua/menus/view/virtualniy_tur. Міркують, чи можливе існування театру без літератури.</p> <p>2. Розподілити ролі твору «Микита Кожум'яка» між однокласниками, вибрати найцікавішу сцену, вирізати у програмі Word неключові репліки.</p> <p>3. За допомогою платформ Sweet Home 3D 4.0, Photoshop створити дизайн театру вашої мрії. Прокоментувати обраний інтер'єр.</p> <p>4. За допомогою програм http://signorina.ru/1618-online-podbor-odezhdy-besplatno.html, http://lassimarket.ru/goto/http://glamstorm.com/en/fittingroom/index/t/model, http://lassimarket.ru/goto/http://tryonline.ru/primerka-online.html, http://lassimarket.ru/goto/http://www.virtualdress.ru/; для мобільних – http://lassimarket.ru/goto/https://itunes.apple.com/ru/app/virtual-clothing-room/id573800920?mt=8, http://lassimarket.ru/goto/http://webcamsocialshopper.com/demos#!prettyPhoto дібрати костюми для героїв драматичних творів Олександра Олеся.</p>
--------------------	---

Крім перерахованих переваг існує можливість створювати численні проектні моделі із застосуванням BOYD-S: «Клас без стін» (М. Д. Зільберман), «Динамічна блогосфера» (В. В. Уліщенко), «Віртуальний клас», «Віртуальна вчительська» (С. Г. Литвинова).

Безперервна суспільна динаміка, швидкісні соціальні інновації, НТР вимагають від успішної особистості відповідних компетентностей. Однією з базових компетентностей є медійна, що забезпечується грамотною медіаосвітою. Глобальне поширення віртуальних середовищ сприяло розвитку хмарного середовища. Сучасна школа – провідний компонент у цьому механізмі. Надзвичайно велику роль відіграють сучасні BOYD-технології, використання яких попри певні недосконалості, в є ряд переваг, допомагає інноваційно удосконалити методику навчання української літератури.

Список використаних джерел

1. ISTE Standarts [Електронний ресурс] // Web-site ISTE – International Society for Technology in Education. – 2010. – Режим доступу : <http://www.iste.org/standards/nets-for-students.aspx>
2. Zilber M. Использование мобильных технологий (технологии BYOD) в образовательном процессе [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://edugalaxy.intel.ru/?automodule=blog&blogid=14399&showentry=6178>
3. Биков В.Ю. Відкрита освіта і відкрите навчальне середовище / В.Ю.Биков // Теорія і практика управління соціальними системами : щокварт. наук.-практ. журнал. – Харків : НТУ ХП. – 2008. – №2. – С. 116-123.
4. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенко. – Київ: Центр вільної преси, 2012. – 352 с.
5. Моделювання й інтеграція сервісів хмаро орієнтованого навчального середовища: монографія / [Копняк Н., Корицька Г., Литвинова С., Носенко Ю., Пойда С., Седой В., Сіпачова О., Сокол І., Спирін О., Стримило І., Шишкіна М.]; / за заг. ред.С.Г. Литвинової. – К. : ЦП «Компринт», 2015. –163 с.
6. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів : Українська мова; Українська література. 5-9 класи. – К.: Освіта, 2013. – 160с.
7. Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
8. Уліщенко В. Блогосфера як нове освітнє середовище// Дивослово: Українська мова й література в навчальних закладах : Науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки України. – 2009. – № 6. – С. 11-14.
9. Ярмахов Б. «1 ученик : 1 комп'ютер» – образовательная модель мобильного обучения в школе. – Москва, 2012. – 236 с.

Возможности использования BOYD-технологий на уроках украинской литературы

Скрынник Н. В.

Аннотация. В статье рассматриваются эвентуальные перспективы использования BOYD-технологий в условиях динамически прогрессирующей ООС. Использование данных средств является мало исследованным в украинской педагогике. Помимо того, непрерывное развитие, обновление – особенности медиаобразования, что мотивирует учителя повышать свои компетентности, обогащать методический арсенал. Это обусловило выбор темы данного

исследования, его стержневую цель: осуществить функционально-практический анализ ведущих BOYD-S, которые могут быть использованы на уроках украинской литературы в условиях полного и частичного погружения в ООС.

Ключевые слова: облачно ориентированная образовательная среда, медиаобразование, средства e-learning, BOYD-технологии, «1to1 in UA».

Opportunities of usage of BOYD-technologies at the lessons of Ukrainian literature

Skrynnik N. V.

Resume. The article is a review of the eventual prospects of usage of BOYD-technologies under conditions of dynamically progressing cloud-oriented study environment. These technologies are scarcely explored in national pedagogy. In addition, continuous development, updating are the peculiarities of media education forcing teachers to constantly improve their competence, enrich the methodological arsenal.

Keywords: cloud-oriented study environment, media education, means of e-learning, BOYD-technologies, «1to1 UA».

УДК 373.31:004

Андрієвська В. М.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Інформаційно-комунікаційні технології у професійній діяльності майбутніх учителів

Анотація. Статтю присвячено питанню формування готовності майбутніх учителів до використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності. Зауважено на важливості опанування майбутніми фахівцями навичками роботи із веб-сервісами, орієнтованими на підтримку навчального процесу, як гаранта подальшої успішності у професійній адаптації спеціалістів в інноваційних освітніх умовах.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології: веб-сервіси, майбутні учителя.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку соціуму інформаційно-комунікаційні технології вже є звичними засобами в освітній сфері. Сьогодні практично неможливо уявити процес організації навчання молоді на різних освітніх етапах без використання інформаційно-комунікаційних технологій, з одного боку, як засобу навчання, з іншого – як об'єкту вивчення. Проте в процесі їх розвитку, оновлення й широкого залучення в різних сферах життєдіяльності сучасної людини систематично вводяться до обігу нові програмні продукти, нові електронні ресурси, різні інноваційні технології, орієнтовані на підтримку як навчального процесу, так і соціальних запитів. Це знаходить своє безпосереднє відображення на вимогах до майбутніх фахівців, до результатів освіти, в тому числі, вищої професійної. Окреслена проблема спонукує до формування готовності у майбутніх педагогів умінь своєчасно адаптуватися до змін, які відбуваються у зв'язку зі стрімким розвитком засобів інформатизації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання професійної готовності майбутніх учителів до педагогічної діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних технологій досліджується такими науковцями як Л. І. Білоусова, Н. В. Олефіренко, О. О. Рибалко, О. В. Суховірський, О. Є. Трофимов, О. І. Шиман та ін. Зокрема, Є. С. Марковою розглянуто проблему підготовки майбутніх учителів до впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у педагогічну діяльність [8]; Н. В. Олефіренко висвітлено модель професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до проектування дидактичних електронних ресурсів [9]; В. В. Шакотько запропоновано методика використання ІКТ у початковій школі [10] тощо. Разом з тим, сьогодні професійна підготовка майбутніх учителів не відповідає потребам суспільства на сучасному етапі його розвитку, на що вказують такі науковці, як О. А. Абдуліна, В. П. Беспалько, Н. В. Кухарев, А. А. Полякова та ін. Зокрема, О. А. Абдуліна акцентує увагу на тому, що недоліком підготовки сучасних випускників є розрив між теоретичними знаннями і навичками та їх практичним використанням. Е. П. Белозерцев також вважає, що у професійній підготовці випускників педагогічних навчальних закладів недоліком є невміння майбутнього фахівця застосовувати знання в конкретній реальній педагогічній ситуації [4].

Метою даного дослідження є обґрунтування педагогічної доцільності й дидактичної цінності підготовки майбутніх учителів до використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності.

Подання основного матеріалу дослідження. Модернізація освітньої системи у ВНЗ, пов'язана із широкою інформатизацією, передбачає забезпечення необхідних і достатніх умов для вдосконалення процесу підготовки майбутнього педагога як висококваліфікованого фахівця, здатного